

Forslag til Arbejdsprogram 2019-2020

Som skal godkendes på generalforsamlingen den 24. april 2019

1) Fortsat mobilisering mod iværksættelse af store trafikgenererende vejprojekter, primært en havnetunnel i København, ny midtjysk motorvej og en Kattegatforbindelse.

En havnetunnel i København, Hærværksmotorvejen i Jylland og Kattegatforbindelsen er projekter, som er prioriteret i alle de trafikudspil, som har set dagens lys forud for folketingsvalget i 2019. Iværksættelse af forundersøgelser er påbegyndt.

RBT har modtaget en donation på 200.000 kr. til støtte af et aktionsforskningsprojekt omkring protesterne mod Kattegatforbindelsen. RBT vil i den kommende periode fortsat bidrage til, at den offentlige debat får sat fokus på projekternes manglende bæredygtighed og eksistensberettigelse.

2) Flytrafik og forbedringer af international passagertogs-trafik via Danmark

Situationen med øget flytrafik i Europa og reduceret togtrafik er helt forkert, ikke mindst efter COP24 i Katowice. Overordnet arbejder vi derfor på at få den klimaskadelige flytrafik inden for Europa erstattet med udbyggede grænseoverskridende togforbindelser, herunder nattog.

RBT fortsætter samarbejdet med andre NGO'ere, herunder Bevar jordforbindelsen og Netværket for bæredygtig transport, tillige med enkeltpersoner om at få gennemført dette nødvendige skift i den internationale transport. Vi viderefører i denne forbindelse indsatsen for at forpurre den planlagte udvidelse af Kastrup Lufthavn. Vores aktiviteter inkluderer arbejdet med at fremlægge argumenter og presse på for at introducere passagerafgifter på flyture og afgifter på flybrændstof.

Vi skal fortætte vort arbejde med at få sikret grundlag for fremtidige gode, hurtige og hyppige Eurocity tog til Hamborg, med cykelmedtagning og med elektriske lokomotiver. Genoptagelse af nattog fra 2021 vil vi advokere mest muligt for. Vi skal fortsætte vor dialog med og presset på DSB med sigte på at få etableret et samarbejde med potentielle togoperatører, som har planer om nattogsdrift via Danmark, dvs. SJ og ÖBB. Derfor fortsætter vi det danske og internationale arbejde for denne sag. Vi fortsætter det internationale samarbejde i Back-on-Track.eu og intensiverer samarbejdet med vores svenske og norske venner. Vi skal samtidig gøde jordbunden for udvidelse af togtrafikken på tværs af grænserne i Norden plus den påkrævede infrastrukturudbygning.

3/ Fokus på opprioritering af serviceniveauet i det kollektive transportsystem

I de senere år har passagererne oplevet en konstant række af serviceforringelserne i det kollektive trafiksystem. Blandt de mange eksempler kan nævnes: indskrænkning af afgang med bus i weekender og aftentimer, fjernelse af ventefaciliteter, personale og toiletadgang på stationer, afskaffelse af køreplaner, Movias fjernelse af køreplan

på stoppesteder, afskaffelse af kioskbetjening mv. i tog, al for stor vægt alene på digital information.

Et af de nye slagord inden for den kollektive transport, internationalt som nationalt, er MaaS, dvs. Mobility as a Service. Det er for så vidt et udmærket koncept: rejsen skal betragtes som et hele, et flow fra bopæl til bestemmelsessted, hvor alle mulige transportmuligheder kan indgå. Det største problem er, at det stort set ikke tages alvorligt i planlægningen, at systemet er opbygget via digital information og at bestilling i rejsens sidste led via flextrafik skal foregå adskillige timer forud for brug og ofte med lang tids venten.

RBT skal have fokus på serviceforringelserne og i offentligheden bidrage med forslag til forbedring af serviceforholdene og dermed til et løft af den kollektive transport som sådan og i rollen som et centralt virkemiddel i klimakampen. Vi kan overveje et fælles fokus i samarbejde med Passengerpulsen.

4/ Transport og køn

Kvinder udgør majoriteten af brugerne i den kollektive trafik, hvilket kunne være en af grundene til at kollektive transport er utilstrækkeligt prioriteret. Flere kvindelige forskere er begyndt at formulere feministiske krav til transportpolitikken, heriblandt sociologerne Hilda Rømer Christensen og Michala Breengaard. Specifikt kan peges på problemer for kvinder med barnevogne i form af elevator- og ventesalskapacitet. Kønsfordelingen i transportpolitiske råd er meget skæv ud fra et ligestillingsprincip. Derudover består lobbygrupper inden for transport består ofte af bilismepromoverende mænd.

RBT kan i indeværende periode sætte køn og transport på dagsordenen i form af en konference. I den forbindelse skal vi drøfte, hvilke samarbejdspartnere vi skal alliere os med, og i hvilken sammenhæng en sådan konference kan finde sted.

5/ Transport og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling

Internationalt og i Danmark har der udfoldet sig en seriøs debat om indhold i FN's 17 verdensmål og deres integration i samfundsudviklingen. Et konkret eksempel i Danmark er publikationen "Baseline for verdensmålene", udarbejdet af Dansk Arkitektur Center og Rambøll i samarbejde med KL og Danmarks statistik. Planen er at udgive en publikation for hver af verdensmålene. Den første publikation omhandlede verdensmål 11 om bæredygtige byer og lokalsamfund.

RBT er gået i gang med at undersøge verdensmålene for indhold af transport med henblik på at samle viden om transportrelaterede temaer og vedtagne målsætninger og hensigtserklæringer for transportudviklingen og transportens konsekvenser i form af trængselsproblemer, drivhusgasudslip, støj- og luftforurening og sammenhængen med byrumsudvikling. RBT's arbejde med verdensmålene skal dels resultere i en base for vidensopsamling og dels være udgangspunkt for formulering af innovative politikker til fremme af bæredygtig transport.

6) Påvirkning af indholdet af Københavns Kommunes kommuneplan 2019 og realisering af mål i Klimaplan 2025

I forlængelse af det afholdte valgmøde i forbindelse med kommunevalget november 2017 og fortsatte halvårsmøder med politikere fra Teknik- og miljøudvalg har RBT igangsat en løbende kontakt med københavnske politikere. Kontakten skal bruges aktivt til at fremme tiltag for en mere bæredygtig trafikudvikling i Københavns kommune, heriblandt indholdet i den kommende kommuneplan 2019, opfyldelsen af Klimaplan 2025 og Klimaplanens Roadmap 2017-2020 tillige med det kommende C⁴= Cities topmøde i København oktober 2019. RBT skal via sin deltagelse i Indre By Lokaludvalg og bestyrelsespost i Miljøpunkt Indre By & Christianshavn aktivt bidrage til samme målsætning: en mere bæredygtig by med mindre luft- og støjforurening og reduceret klimabelastning. Vi skal arbejde for, at der kommer et selvstændigt kapitel om transport i den kommende kommuneplan og påvirke afsnittet i en bæredygtig retning, herunder arbejde for at få vedtaget lavere p-normer generelt og nødvendig bilparkering ved stationer i forstadskommuner, bilfri byudviklingsområder, satse på letbaner i stedet for yderligere metrobyggeri, fremskynde et gennembrud af eldreven kollektiv bustransport og modarbejde etablering af en havnetunnel.

Generelt venter politikere og forvaltninger for meget på statslige initiativer og satser mest på tekniske fix frem for at arbejde for en reduktion af biltrafikkens omfang.

7) Cyklen som bærende transportmiddel, herunder i kombination med kollektiv transport – uændret fra forrige arbejdsprogram

RBT skal fremme diskussionen af cyklisme som en hurtig og miljøvenlig transportform i byerne, samt kombinationen af cykler og kollektiv trafik, som en god konkurrent til bilen lokalt og på landsplan. RBT vil arbejde for, at Folketinget og kommunerne afsætter flere midler til cyklisme og cykelinfrastruktur. I sit arbejde med at fremme cyklisme og cykelmedtagning i den kollektive trafik kan RBT passende samarbejde med organisationer, som varetager samme interesse, eksempelvis Cyklistforbundet og Passagerpuls. RBT skal særligt arbejde med gratis cykelmedtagning i den offentlige transport, som har vist sig at både give tidsgevinster og økonomiske gevinster. Den dokumenterede tilbagegang og stagnation inden for cyklingen skal også inddrages. I diskussionen af hvordan cyklismen kan fremmes, bør vi også beskæftige os med identificering og fjernelse af barrierer for øget cyklingsaktivitet, idet det må erkendes, at mere cykling ikke alene handler om infrastruktur, flere bevillinger, mere politisk bevågenhed og flere kampagner.

8) Befolkningskoncentration og byfortætning: transport-relaterede konsekvenser

I flere kommuner er der planlagt eller gennemført byfortætningspolitikker, fx i Gladsaxe, og specielt i Københavns Kommune udvides boligmassen markant i disse år. Regeringsudspillet ”Danmarks hovedstad. Initiativer til styrkelse af hovedstadsområdet” fra januar 2019 tager ligeledes udgangspunkt i en markant befolkningstilvækst i hovedstadsområdet. Det fælles udspil fra statsministeren og overborgmester Frank Jensen om Lynetteholmen koblet sammen med en havnetunnel og metroudbygning ”Regeringen og Københavns Kommune vil bygge en helt ny bydel” fra oktober 2018 lægger op til en forstærket befolkningskoncentration i havneområdet af den fjerneste del af regionen, hvilket vil føre til øget kørselsvolumen og behov for endnu flere parkeringspladser. Og dermed gøre det mindre trygt og attraktivt at cykle og bevæge sig til fods (også for fx skolebørn). RBT kan slå til lyd for at gøre Lynetteholmen til et principielt bilfrit område, alene betjent af letbaner og cykel- og gangstier.

Det ville være forkert ensidigt at afvise byfortætning over en bred bank. Erhvervsudvikling skal primært placeres stationsnært. I forbindelse med udviklingen af nye boligkvarterer vil vi fra Rådets side fremhæve, at klima- og miljøvenlige transportformer skal indarbejdes i byplanlægningen,

9) Fremme af en offentlig debat om iværksættelse af bæredygtige rammebetingelse i forbindelse med satsning på førerløse biler og øvrige teknologiske fix

Adskillige politikere fra et bredt spektrum af partier giver udtryk for, at førerløse biler er løsningen på fremtidens trafikproblemer. RBT skal i den offentlige bidrage til at få diskuteret nødvendige rammebetingelser i bæredygtig retning ved introduktion af ny teknologi, heriblandt førerløse biler. RBT skal argumentere for, at satsning på ny teknologi skal indrettes på en sådan måde, at følgende bæredygtighedskrav tilgodeses:

1. trængslen reduceres,
2. barriereeffekten over for de øvrige trafikanter og transportformer mindskes,
3. udledning af klimagasser reduceres,
4. trafikens afledte støj- og luftforurening mindskes.
5. ansatte servicemedarbejdere skal være til stede i kollektive transportmidler

10) Videreudvikling af NGO-samarbejdet i Netværket for Bæredygtig Transport og Bevar jordforbindelsen

Det er lykkedes siden 2015 at opbygge et netværk på transportområdet Netværket for bæredygtig transport omfattende følgende ti NGO'er: Vedvarende Energi, NOAH Trafik, Cyklistforbundet, Klimabevægelsen i Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, JMOM, RBT, Danske Delebiler, Bedsteforældrenes Klimaaktion og Bicycle Innovation Lab. I august 2018 oprettedes tillige det nye NGO-forum Bevar jordforbindelsen. Ud fra devisen at vi står stærkere, når vi står sammen, giver det

mening at komme med fælles udspil over for medierne, politikere og private og offentlige transportmyndigheder. Der er indhøstet gode og nyttige erfaringer fra disse netværkssamarbejder, som fortsat skal prioriteres højt fra RBT's side.

11) Meget mere gods på skinnerne – uændret fra forrige arbejdsprogram

I det kommende år vil RBT se nærmere på, hvordan godstrafikken kan flyttes fra lastbiler til tog. Der skal skaffes plads til godstog til og fra Danmark og internt i Danmark.

Modsætningen mellem godstog og passagertog skal reduceres og vi skal være med til at give stemme for godstransport på skinner, som vil kunne reducere CO₂-udledningerne gevaldigt, samt reducere trængslen på især motorvejene, så en udbygning af disse kan overflødiggøres. Vi vil ligeledes gøre opmærksom på, at eksisterende arealer med godsspor og forbindelse til jernbanenettet bør udlægges til områder for transporttunge erhverv. Vigtigt at lokale godstransporter på skinner også sættes på den politiske dagsorden. Konkret støtter vi, at der gives høj prioritet til etablering af dobbeltspor mellem Tinglev og Padborg.

Leif Kajberg
Kjeld A. Larsen
10. april 2019